

Update met een griffel

Met versie 10 staat Ableton Live weer helemaal bovenaan de lijst van daw's. Voor zover het daar natuurlijk al ooit uit weggezakt was...

door Allard Krijger > allard@interface.nl

Het is nogal een tijdje geleden dat Live een echt serieuze update onderging. Live 9 werd in 2013 geïntroduceerd, als ik het goed heb. Dat kan twee dingen

betekenen: ofwel men zit te slapen bij Ableton en is te beroerd om actueel te blijven, ofwel het programma is al zo briljant dat het eigenlijk niet verouderd. Ik neig naar dat laatste, maar laten we voor de zekerheid toch maar even kijken welke toevoegingen

en/of verbeteringen versie 10 meebrengt. We hebben het in deze test steeds over de Suite-versie, de meest uitgebreide versie van Live 10, maar ook de andere varianten zijn geüpdated. De update is in grofweg drie aspecten te verdelen: sound, workflow en functionaliteit. We beginnen met sound.

Opblaasbaar

Op het gebied van plug-ins ('devices' in Ableton-taal) die standaard bij Live 10

worden geleverd, zijn er een aantal interessante toevoegingen. We hebben er een wavetablesynth, een echo, een stompbox en een drumbus-effect bij. Op papier lijkt het marginaal, maar in de dagelijkse praktijk is het toch wel een grote stap, zo bleek toen ik ook echt even aan de gang ging met deze plug-ins.

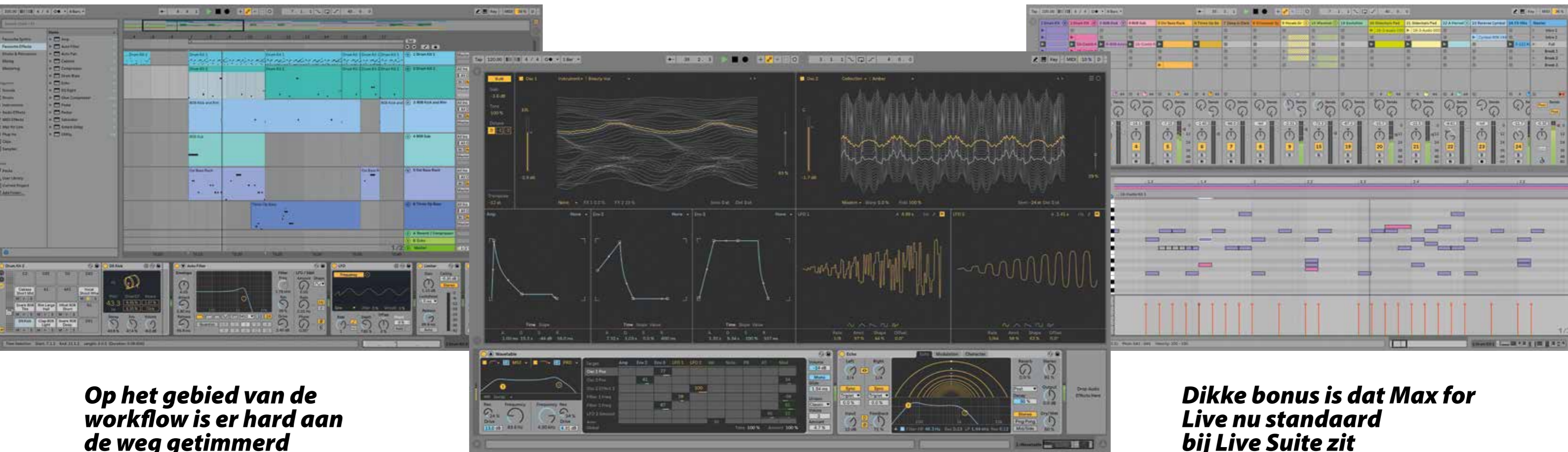
De wavetablesynth – met de creatieve naam Wavetable – is wat het zegt te zijn: een digitale synth in de traditie van de PPG Wave en de Waldorf synths. Zoals bij alle

instrumenten in Live is de opzet simpel met de bekende strakke Live userinterface. Met het verschil dat je Wavetable ook kunt opblazen, waarmee je dan bijna je hele beeldscherm kunt vullen. Dat maakt het editen wel een stuk gemakkelijker! Ondanks de schijnbare eenvoud zijn er vlot die typische wavetable-klanken mee te maken, en het arsenaal aan beschikbare wavetables is groot, zodat je vele kleuren tot je beschikking hebt. De wavetables gaan door analog

modeling-filters, en Wavetable heeft daarnaast nog drie envelopes en twee lfo's.

Even knutselend aan een heel simpele patch (waarin ik met een lfo de wavetable-uit-lezing moduleer), leer ik meteen dat het dik in orde is met de geluidskwaliteit van deze synth. Hij doet mee met de grote jongens en meisjes. Over Echo – ja, zo heet ie – was ik aanvankelijk een beetje sceptisch. Er zijn al zó veel delays in muziekland. Het bleek dat ik me vergiste, want deze nieuwe Echo is een perfecte aanvulling op de echo's die

>>

Op het gebied van de workflow is er hard aan de weg getimmerd

Dikke bonus is dat Max for Live nu standaard bij Live Suite zit

Live al rijk was. Hij klinkt warmer, meer vintage/analoo, een stuk complexer dan de ping-pong echo en veel minder kil dan de granulaire echo. Echo heeft een mooi grafische interface, die toch precies in de Live-stijl is vormgegeven.

Boetseren

Pedal is een vervormingseffect in de stijl van een stompbox. Drie vervormingstypes zijn beschikbaar: overdrive, distortion en fuzz. Het gebruikelijke 'van kwaad tot erger'-idoom dus. Ook hiervan is er al héél veel, maar toch verrassend fijn om het gewoon standaard in Live te hebben, want het klinkt ook nog eens prima. Hoewel een fuzz mij nooit ver genoeg kan gaan, en de fuzz-stand van Pedal het behoorlijk netjes houdt, is het een veelzijdig effect en voor heel veel meer inzetbaar dan alleen maar onnodig lompe vervorming.

Drum Buss is een effect voor op je... drumbus. Het bestaat uit drie delen. Als eerste Drive, een soort vervorming, waarbij je ook een compressor kunt aanzetten. De sectie daarna doet iets met de frequenties middels de knoppen Crunch, Damp en Transients. Met Transients kun je het een en ander pittiger laten klinken, met Damp mofeliger (het is een toonregeling) en met Crunch wat crispier, fellier. Kortom: boetseren met drumklanken. De laatste sectie heet Boom, een subharmonic generator waarvan

je de intensiteit, frequentie en decay kunt instellen. Mocht je niet weten welke frequentie het te bewerken signaal heeft, dan kun je op het GO-knopje drukken. Ableton luistert dan voor je en stelt de juiste frequentie in.

Naast al dit moois is het aantal soundpacks dat je bij Live krijgt ook weer uitgebreid: meer samples in het huis-, tuin- en keukensegment; Drum Booth, Electric Keyboards, Synth Essentials en Drum Essentials. En dan zijn er nog zes Curated Collections: samenhangende instruments, clips en samples.

Inspirerende functie

Op het gebied van de workflow is er hard aan de weg getimmerd. Zo zijn er een aantal shortcuts die het leven een stuk gemakkelijker maken. Dus als je Live écht wilt gebruiken, zul je ze even eigen moeten maken. Ik zeg dit omdat te veel mensen stuntelen met alleen hun muis om allerlei functies in Live aan te roepen, en dat is vaak helemaal niet nodig. Denk aan in/uit-zoomen op een selectie, nudging van clips, automatisering verbergen of laten zien.

Nieuw in Live 10 is een leuke feature die Capture heet. Stel, je hebt een beetje lopen fiedelen met je midikeyboard, of met Push, en ineens speel je iets waarvan je denkt: verrek, dat was tof! Normaal is dan de procedure dat je het tempo moet vaststellen, de juiste clip op Record zetten, et cetera.

Xtra

- video's over nieuwe features zoals Capture en nieuwe Push-functies
- audiodemo's nieuwe devices en bijgeleverde soundpacks
- demo-versie

Nu druk je gewoon op ctrl-shift-c en Live 10 maakt een clip waarin de laatste twee maten die je gespeeld hebt geloopt worden, en tegelijkertijd wordt het tempo aangepast aan die clip. Desnoods kun je ongeveer tien minuten teruggaan in de tijd om gespeelde noten terug te halen. Het werkt (natuurlijk) alleen met midi, maar dit is echt een inspirerende functie waarmee je al je terloopse frisse ideeën kunt vastleggen.

Bij veel gebruikers leefde de wens om de tracks van Live beter te kunnen organiseren. Dat kan nu, want je kunt tracks groeperen, die je vervolgens weer kunt groeperen, en weer... Dat geeft overzicht in grote producties!

Het komt regelmatig voor dat je midipartijen die verdeeld zijn over verschillende sporen, op elkaar wilt afstemmen. Dat is nu veel gemakkelijker geworden, omdat je verschillende midiclips tegelijk in de Midi Editor kunt zien en editen. Ook handig is Midi Chasing. Dat betekent dat wanneer je het afspelen begint ergens middenin een midinoot of akkoord, Live toch die noot en/of akkoord zal spelen, ook al begin je niet aan het begin. Dit is een typisch irritant mididtingetje waar je nu geen rekening meer mee hoeft te houden.

Opgeruimd

Ook handig is dat je nu samples en plug-ins kunt ordenen op een manier die jij handig

vindt, en wel met de functie Collections. Je geeft je rubricering een naam en een kleur, en vervolgens kun je daar je favoriete geluid mee taggen. Je maakt bijvoorbeeld een collectie Next Hit aan. Daarin wil je geluiden en plug-ins verzamelen voor die nieuwe track. Je kiest bijvoorbeeld een elektrische piano uit de Electric Keyboards pack. Met de rechtermuisknop tag je die sound voor de gewenste collection en als je nu de Next Hit-collectie aanklikt, zie je alleen die piano in je browser. Heb je meer devices en/of samples in die collectie, dan zie je die ook natuurlijk.

Nog een handigheidje waarvan je je afvraagt waarom we daar zo lang op hebben moeten wachten: je kunt nu de in- en uitgangen (van je audio-interface) hernoemen. Stel dat je een rijke verzameling aan drumcomputers, synths en randapparatuur in je studio hebt. Dan kun je nu de ingang (of uitgang) waaraan een bepaald instrument hangt, de naam geven van dat instrument. Dat scheelt een hoop lijstjes met routings aan de muur.

De plug-ins Utility en EQ Eight zijn verbeterd en beter inzetbaar. De eerste voor bijvoorbeeld volumeautomatisering, de tweede loopt nu tot 10Hz. In de mixer kun je panorama nu ook als split channel schakelen. Het voordeel daarvan ten opzichte van de standaard links/rechts-panning is dat je de breedte van je stereobeeld kunt instellen. Verder is er ook wat gesleuteld aan de looks van Live. Gelukkig hebben ze het

INFO

- **Prijs incl.:**
Live Intro € 79,-
Live Standard € 349,-
Live Suite € 599,-
- **Distributie:**
Ableton online; jan.vander-gaag@ableton.com
- **Internet:**
www.ableton.com

SPECIFICATIES

- **Live Suite**
- onbeperkte audio- en miditracks
- onbeperkte scenes
- 12 send- en returntracks
- 256 mono audio input channels
- 256 mono audio output channels
- complex warp modes
- audio slicing
- audio to midi
- Max for Live
- 5000+ sounds (70GB)
- 13 software-instruments
- 39 audio-effects
- 16 midi-effects
- 21 Max for Live devices
- ondersteunt wav, aiff, mp3, ogg vorbis, flac file

basisontwerp vastgehouden, maar het is aangescherpt met andere fonts en een aantal skins die zijn toegespitst op verschillende gebruikssituaties, zoals in een donkere, of juist heel lichte omgeving. Je kunt deze overigens nog vrij extreem weer zelf aanpassen. Al met al komt op de opgeruimde Ableton Live-interface nu nog beter tot zijn recht.

Tekenen

En dan toch nog iets wat niet iedereen zal gaan merken omdat het diep onder de motorkap zit. Vanaf deze versie is het in Live nu ook comfortabel werken met een teken-tablet (Wacom). Niet dat Live 10 opeens de laatste versie van Photoshop is geworden, maar een teken-tablet met pen kun je ook gewoon als muis gebruiken. Ik doe dat al jaren, om RSI tegen te gaan. Het editen van video en audio gaat met een tablet en pen veel gemakkelijker dan met een muis of trackball. Tot nu toe werkte Live heel moeizaam met een teken-tablet; nu werkt het als een speer. Ik raad iedereen aan die veel met Live werkt, en al helemaal als je last hebt van je arm of schouder, om een teken-tablet aan te schaffen. Het werkt directer, preciezer en sneller dan met een muis.

Wat Live 10 óók nog kan, is Surround Sound, of beter gezegd: multichannel mixing. In plaats van een links/rechts-configuratie kun je meerdere kanalen toewijzen

waartussen je dan kunt pannen met een soort joystick-achtige opzet. Je kunt zo bijvoorbeeld een quadrafonische set-up maken, of een 7.1 opstelling. Erg hip, en wellicht dat het als stimulans werkt om daar meer mee te gaan experimenteren, ook in de clubs.

Push is de hardwarecontroller die exclusief voor Live is ontworpen. Met de update naar Live 10 is er ook veel functionaliteit aan Push toegevoegd. Zo wordt het display nog beter benut. Je ziet hier bijvoorbeeld ook je midinoten als je een midiclip aan het editen bent, of de wavetables van de nieuwe Wavetable synth. En de sequencer is nog overzichtelijker geworden. Altijd fijn.

Experimenteel

Dikke bonus vind ik dat Max for Live nu standaard bij Live Suite zit, dus alle leuke en handige, gratis en betaalde Max for Live devices kun je nu gewoon gebruiken. Ook zijn de Max plug-ins meer vormgegeven als een Live device. Standaard krijg je er in Live 10 al een aantal grappige Max devices bij, zoals Clap en FM. Daarnaast kun je een hoop bijzondere Max plug-ins downloaden van de Ableton-site. En vergeet niet dat je met Max for Live de mogelijkheid hebt je eigen plug-ins, instrumenten, devices en utilities te maken. Er zijn natuurlijk al een hoop Max devices, zoals Max Video devices, en Max devices voor communicatie met de buitenwereld, zoals relais, elektromotors en zo

Capture is een inspirerende functie waarmee je al je terloopse frisse ideeën kunt vastleggen

meer. Deze experimentelere kant van Live is nu nog toegankelijker geworden. Hulde!

Echt behoorlijk irritant van Live was dat het geen Midi System Exclusive kon verwerken. Dat is nu ook opgelost en in combinatie met Max for Live opent dat de weg naar integratie van hardwaresynthesizers en andere midi outboard gear. Ik kijk vooral uit naar de eerste editors voor mijn oude midihardware. Lang geleden, in de begintijden van de midistudio, was er de Atari ST 1040, waarvoor er voor nagenoeg elke synth op de markt een editor te krijgen was, en daw's vaak zelf de sys-ex van elk geluid dat je gebruikte in je project konden save en laden. Met enige moeite kan MidiQuest iets vergelijkbaars, maar het is niet meer geïntegreerd in de daw zelf. Ik hoop dat het samenvloeien van Max for Live en de system exclusive-optie van Live in de toekomst een even veelzijdig

en stabiel systeem gaat opleveren voor wat betreft midi sys-ex.

Conclusie

Tja, updates. Aan de ene kant zijn ze vaak vervelend omdat je tijd en aandacht kwijtbent met ze installeren, uitzoeken wat veranderd is, je je workflow moet aanpassen en checken wat de vernieuwingen voor jou betekenen. Kortom, het is altijd even wennen en aanpassen. Wat dat betreft, doet Ableton het erg goed. Ten eerste is Live al behoorlijk uitgekristalliseerd en is het gewoon een erg creatief, intuïtief en prettig programma. Met de update naar 10 kun je gewoon blijven doen wat je altijd al deed, want Ableton Live 10 werkt in principe niet anders dan Live 9. Je hoeft niet anders te gaan werken, te wennen aan een hele nieuwe lay-out, of uit te

zoeken waar dingen nu weer verstopt zijn. Maar als je wilt en tijd hebt (neemt), dan kun je je verdiepen in de nieuwe mogelijkheden, en je producersleven gaat er dan toch echt op vooruit.

Verrassend vond ik de wavetablesynth Wavetable en de nieuwe Echo. Heel fijn zijn de sys-ex en Max for Live-integratie en wat dat betekent voor de toekomst van het programma. Ik heb eigenlijk geen nadelen gevonden, of dingen die er niet in zitten maar wel zouden moeten. Behalve misschien dat ik ook video's zou willen kunnen afspelen in clips, naast audio en midi. Wellicht is dat te veel gevraagd voor een digital audio workstation. De steeds naadloze integratie met Push is veelbelovend; daar gaan we het nog eens over hebben in de toekomst. En die toekomst ziet er heel veelbelovend uit, met Live 10! ■

HET OORDEEL

+	• Max for Live • breder aanbod aan klankbronnen, samples en effecten • betere integratie Push en ondersteuning pen en tablet • ondersteuning Midi System Exclusive
-	• geen